

ПРОТИ ТРАНСПЛАНТАЦІЙНОГО ШОКУ

Під час викопування з плодового розсадника кардинально порушується зв'язок кореневої системи саджанця з ґрунтом і забезпечення надземної частини водою. Наслідком завданого рослині шоку стає погіршення росту або його припинення. Ситуацію нерідко ускладнює підсушування коренів у процесі транспортування і зберігання саджанців та розгойдування вітром за відсутності підпори в саду. До трансплантаційного шоку особливо чутливі груша і вишня.

Якщо після садіння швидко не відновити забезпечення вологою, надземна частина рослини втрачатиме воду і коріння відмиратиме. У результаті дерева втратять здатність утворювати нові корені, а відсутність активного росту останніх створить дефіцит синтезу цитокінінів. Це, в свою чергу, порушить процес утворення листя, яке синтезує потрібні ослабленим кореням ауксини.

Навіть при ретельному садінні й удобренні коріння починає рости не відразу. Причиною може бути холодний ґрунт або нестача кисню через надмірне зволоження. Плодові дерева з родини розоцвітих найкраще функціонують за наявності в ґрунті понад 10% кисню, а якщо його менше 5%, ріст коренів пригнічується протягом півгодини.

Якщо внаслідок трансплантаційного шоку чи нестачі в ґрунті кисню коріння не росте, дерево використає запас поживних речовин і гормонів й утворить дрібне листя, яке нерідко всихає, а дерево гине. Це може призвести до втрати першого року формування крони і саджанці потрібно буде кронувати напровесні наступного року.

Щоб звести трансплантаційний шок до мінімуму й забезпечити ефективний старт саджанців, дотримуються наступних рекомендацій.

Купують якісні саджанці з розвиненою кореневою системою.

Аналізують ґрунт щодо рівня активної кислотності (рН), вмісту фосфору, цинку, марганцю, натрію і хлору та визначають потребу в гіпсуванні.

Ретельно розпушують ґрунт, за необхідності вносять вапно, гіпс і мінеральні добрива.

Проводять дренаж ділянок з близьким рівнем підґрунтових вод.

Монтують систему зрошення до садіння дерев.

Під час транспортування захищають саджанці від підсихання. Якщо перевезення автомобілем триває не більше доби, саджанці не пакують, а корені обов'язково накривають зволоженою соломою чи тирсою. Для затримання вологи зверху все накривають брезентом, мішковиною чи плівкою. Борт вантажівки обкантовують м'яким матеріалом.

При перевезенні на далекі відстані (більше доби) саджанці щільно укладають на покриту вологою соломою підлогу (в декілька шарів корінням один до одного). Кожен шар накривають вологою соломою чи іншим гігроскопічним матеріалом. Після завантаження усю партію додатково зволожують. Після тривалого транспортування коріння замочують у воді протягом доби і саджанці закладають на тривале або тимчасове зберігання.

Місця зберігання не розташовують поблизу яблук та інших плодів, які виділяють надзвичайно шкідливий для саджанців етилен.

Перед садінням замочують корені у воді протягом однієї – двох діб.

Механічно пошкоджені саджанці зерняткових культур обприскують 1% розчином Топсіну М, кісточкових – препаратом міді для профілактики ураження раком деревини і завмирання рослин після садіння.

Уникають обрізування коренів під час садіння. У коренях накопичені елементи живлення і гормони, крім того, це може стати причиною інфекційного захворювання з ґрунту. Обрізування коренів не дає жодної користі окрім полегшення процесу садіння.

Уникають надмірного ущільнення ґрунту в садивній ямі, оскільки це обриватиме дрібне коріння і перешкожатиме проникненню поливної води і добрив до коренів.

Після садіння видаляють непридатні для формування крони розгалуження.

Періодично поливають навіть після дощу, сприяючи контакту коренів з дрібними часточками ґрунту і безперебійному живленню дерев.

Підв'язують дерева до підпор чи шпалери.

Поблизу посаджених дерев ставлять кілька тензіометрів для контролю вологості ґрунту.

Не мульчують пристовбурні смуги нещодавно посаджених дерев. Навесні мульча зберігатиме ґрунт холодним і мокрим, уповільнюючи ріст коренів, тому мульчування слід затримувати до появи приростів.

Ведуть своєчасний хімічний захист від шкідників, хвороб і бур'янів.

Не вносять азотні добрива, допоки прирости не досягнуть довжини 10 см.

Література

1. Мельник О., Стрейф А., Ріпамельник В. Закладання саду голландського типу // Новини садівництва. Спеціальний випуск. – 2000. – № 4 (24). – 45 с.
2. Ende B. Prevent transplant shock // Good fruit grower. – 15. 04. 2011. – www.goodfruit.com

(О.В. Мельник)